

آزمون درس : تاریخ ۲		اداره کل آموزش و پرورش استان گلستان	مدت امتحان: ۶۰ دقیقه
پایه نهم		مدیریت آموزش و پرورش شهرستان کلاله	نوبت دیماه ۹۶
نام و نام خانوادگی:		آموزشگاه: نمونه دولتی حضرت فاطمه (س)	۱۲ دیماه ۹۶
رشته: انسانی		با اعتماد به نفس پاسخ دهید.	نام دبیر: حسن دسترس
۱	جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید. الف) مورخان سال نهم هجری را سال یا سال اسلام آوردن قبیله‌ها نامیده اند. ب) گروهی از انصار در مکانی موسوم به گرد هم آمدند تا درباره تعیین جانشین پیامبر تصمیم گیری کنند.	۰/۵	
۲	پاسخ صحیح و یا غلط را انتخاب کنید. الف) پیشینه‌ی تاسیس دیوان در دوران اسلامی به زمان عمر بن خطاب خلیفه سوم برمی‌گردد. ب) از ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان اجتناب از سیاست عرب‌گرایی بود که امویان دنبال می‌کردند.	۰/۵	صحیح غلط صحیح غلط
۳	به سوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید. الف) کدام گزینه از آثار و منابع شفاهی محسوب می‌شود؟ الف) ادبیات عامیانه ب) معابد ج) معاهدات سیاسی د) اسناد اقتصادی ب) منظومه‌های حماسی و تاریخی از چه دوره‌ای رواج زیادی یافت؟ الف) مغول ب) صفویان ج) ساسانیان د) سامانیان ج) دومین خلیفه‌ی عباسی چه کسی بود؟ الف) سفاح ب) منصور ج) امین د) امامون د) دانشگاه الازهر مصر توسط کدام سلسله از خلفا تاسیس شد؟ الف) اموی ب) عباسی ج) فاطمیان د) امویان اندلس	۱	
۴	پاسخ مناسب را از جدول مقابل انتخاب کرده و جلوی سوال بنویسید.		
۱	الف) او به جنگ مرتدان یا از دین برگشتگان رفت.	۱	عمر بن عبدالعزیز
	ب) از طریق شورا به خلافت رسید.	۲	حضرت علی
	ج) به بهانه خونخواهی از خلیفه سوم با حضرت علی جنگید.	۳	عمر بن خطاب
	د) در جنگ‌های جمل، صفین و نهروان با دشمنان جنگید.	۴	عثمان بن عفان
		۵	معاویه
	از دانش آموز انتظار می‌رود از قوه تخیل و هوش خود نیز بهره ببرد.	۶	ابوبکر بن ابی قحافه
۵	مفاهیم زیر را توضیح دهید. الف) حنفاء ب) صحیفه سجادیه ج) نهضت ترجمه د) اموالی	۲	
۶	هدف مشرکان از محاصره اقتصادی و اجتماعی پیامبر چه بود و چرا به شعب ابی طالب پناه بردند؟	۱	
۷	جزیه چیست و از چه کسانی گرفته می‌شد؟	۱	
۸	مهمترین مخالفان حکومت اموی از چه گروه‌های بودند؟	۱	
۹	حضرت علی مالیات را چگونه تقسیم می‌کرد و چه کسانی با او مخالفت می‌کردند؟	۱	
۱۰	اهل صنف چه کسانی بودند؟	۱	
۱۱	شیوه اخذ بیعت در زمان امویان چگونه بود	۱	

۱	عوامل موثر در اسلام آوردن مردم ایران را بنویسید؟ (ذکر ۲ مورد)	۱۲										
۱/۵	مامون بنا بر چه دلایلی امام رضا را از مدینه به مرو منتقل کرد و مقام ولایتعهدی را به او داد، همچنین سرانجام این تصمیم به کجا انجامید؟	۱۳										
۲	در مبحث سنجش اعتبار و بررسی گزارش ها درس دوم برای سنجش درستی و نادرستی یک گزارش ۶ معیار بیان شده است. شما به اختیار دو معیار را نوشته و با هم مقایسه کنید و همچنین نظر و استدلال خود را نیز بیان نمایید؟	۱۴										
۱	با توجه به استنباطی که از مبحث خلفای راشدین و امویان کردید از هر کدام یک خلیفه نام ببرید و سپس به بررسی یکی از این دو شخصیت پرداخته و نظر منفی یا مثبت خود را پیرامون عملکرد او بیان کنید؟	۱۵										
۲	کتابهای تاریخ از مهمترین منابع مطالعه و پژوهش ایران از دوران اسلام تا صفویه محسوب می شوند که توسط مورخان در دوره های مختلف نوشته شده اند. این کتابها از تنوع خاص برخوردارند و می توان تقسیم بندهای جالبی ارایه داد. با توجه به تقسیم بندی آن ها در درس نخست جدول پایین را تکمیل کنید.	۱۶										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>نوع کتاب تاریخی براساس تقسیم بندی</th> <th>ذکر یک و نمونه ای اثر</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱</td> <td></td> </tr> <tr> <td>۲</td> <td></td> </tr> <tr> <td>۳</td> <td></td> </tr> <tr> <td>۴</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		نوع کتاب تاریخی براساس تقسیم بندی	ذکر یک و نمونه ای اثر	۱		۲		۳		۴	
نوع کتاب تاریخی براساس تقسیم بندی	ذکر یک و نمونه ای اثر											
۱												
۲												
۳												
۴												
۱/۵	در مبحث جنگ های پیامبر با مشرکان به دو سوال از سوالات زیر پاسخ دهید؟ الف) نام سه جنگ پیامبر با مشرکان مکه را ذکر کنید؟ ب) نتیجه هر جنگ را با عبارات موفقیت نسبی/ناکامی و یا پیروزی قریش یا مسلمانان مشخص کنید؟ ج) یکی از این جنگها را توضیح داده و نتیجه را ذکر کنید؟	۱۷										
۲۰	موفق باشید.											

راهنمای تصحیح

۱	الف) وفود ب مسقیفه بنی ساعده. هر کدام ۰/۲۵
۲	الف) خلیفه سوم پاسخ انحرافی دارد غلط ب) صحیح هر گزینه ۰/۲۵
۳	الف) الف - ب) الف ج) - ب د) - ج هر گزینه ۰/۲۵
۴	الف) - ۶ ب) ۴ ج) ۵ د) ۲ هرگزینه درست ۰/۲۵
۵	الف) حنفاء / معدودی از اعراب بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم از پرستش بت ها امتناع می کردند و از گوشت قربانی آن ها نمی خوردند. اینان به حنفاء معروف شدند. هر مورد ۰/۲۵ بارم سوال ۰/۵ ب) صحیفه سجادیه / کتابی شامل ۵۴ مناجات و دعا از امام سجاد است که نزد شیعیان جایگاه مهمی دارد. ۰/۵ ح) نهضت ترجمه / منظور از نهضت ترجمه، جنبش اقتباس و انتقال آثار علمی و فرهنگی تمدن های ایران، یونان، مصر و هند به عالم اسلامی و ترجمه آن ها به زبان عربی در دوران عباسیان بود. مفهوم کلی را برساند نمره دارد ۰/۵ د) موالی / مسلمانان غیر عرب موالی نامیده می شدند / ذکر هر نکته درباره شرایط و حقوق آن ها نمره تعلق می گیرد. ۰/۵
۶	هدف مشرکان این بود که ابوطالب و طایفه او ناگزیر شوند پیامبر را تنها گذارند ۰/۵ بنی هاشم برای کاهش آثار مخرب این معاهده به شعب ابی طالب در اطراف مکه پناه بردند. ۰/۵
۷	جزیه مالیات سرانه ای بود که به مردان بالغ اهل کتاب ۰/۲۵ یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان که به لحاظ مالی توانایی پرداخت داشتند تعلق می گرفت. ۰/۲۵ (هر نوع استنباط که بیانگر فهم مطلب دارد نمره تعلق می گیرد)
۸	شیعیان / پیروان حضرت علی / علویان / موالی / خوارج هر مورد ۰/۲۵
۹	بیت المال را به طور مساوی میان تمام مسلمانان اعم از عرب و غیرعرب، سیاه و سفید و بنده و آزاد تقسیم کرد. هر مورد ۰/۲۵ طلحه و زبیر هر کدام ۰/۲۵ ذکر مخالفان دیگر بستگی به نظر همکار گرامی دارد.
۱۰	برخی از مهاجران بی بضاعت نیز در جوار مسجد اقامت گزیدند که به اهل صفا مشهور شدند. هر مورد ۰/۵
۱۱	در زمان امویان اخذ بیعت توأم با تهدید ۰/۲۵ و اجبار ۰/۲۵ بود. بدین گونه که ابتدا بزرگان خاندان اموی ۰/۲۵ و سپس فرماندهان نظامی ۰/۲۵ و امیران ولایات ۰/۲۵ بیعت می کردند. پس از آن امیر و والی هر منطقه ۰/۲۵ از افراد صاحب نفوذ و دیگر مردمان بیعت می گرفت ۰/۲۵ و مخالفان را به جان و مال تهدید می کرد ۰/۲۵ (ذکر ۴ مورد / همچنین مثال هم نمره دارد)
۱۲	الف) اسلام دینی جهانی است ۰/۲۵ پیام برادری و برابری اسلام ۰/۲۵ و سادگی مناسک و آداب ۰/۲۵ از جمله جذابیت های آن است. ب) از آن جا که ساکنان ایران خواه زرتشتی و خواه مسیحی و یهودی ۰/۲۵ یکتاپرست و معتقد به بهشت و جهنم ۰/۲۵ و ظهور منجی بودند ۰/۲۵ بنابراین درک پذیرش جهان بینی توحیدی مکتب اسلام دشوار و ناخوشایند نبود. ۰/۲۵ ج) مهاجرت گسترده اعراب مسلمان به ایران ۰/۲۵ زمینه ساز آشنایی تدریجی ایرانیان با اسلام و گرویدن به آن شد. ۰/۲۵ هر مورد ۰/۵ و در هر مورد تنها به دو نکته اشاره شود کفایت می کند.
۱۳	مامون در آغاز خلافتش با بعضی قیام های علویان ۰/۲۵ و مخالفت طرفدارن امین ۰/۲۵ روبرو شد. او به منظور کسب حمایت شیعیان ۰/۲۵ مهار قیام علویان ۰/۲۵ و جلب اعتماد خراسانیان ۰/۲۵ امام رضا را از مدینه به مرو منتقل کرد. مامون پس از ۳ سال با تغییر شرایط سیاسی ۰/۲۵ تصمیم گرفت پایتخت را به بغداد منتقل کند ۰/۲۵ او در مسیر بغداد ابتدا وزیر خود فضل بن سهل را کشت ۰/۲۵ و سپس در توس اما رضا را مسموم و به شهادت رساند ۰/۲۵ (ذکر ۶ نکته کفایت می کند)
۱۴	۱- مطابقت با عقل ۲- مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد ۳- مطابقت با نتایج تحقیقات باستان شناسی ۴- سنجش گزارش ها بر اساس زمان و مکان ۵- اعتبار سنجی با تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی ۶- اعتبار سنجی به کمک دستاوردهای سایر علوم. بررسی و مقایسه دو مورد با هم کفایت می کند و می توان به نظریات دانش آموز خواه مثبت و یا منفی به شرط استدلال نمره داد

۱۵	در مورد خلفای راشدین می توان به هر چهار بزرگوار اشاره کنند. در مبحث امویان می توانند به معاویه/یزید/ عمر بن عبدالعزیز اشاره کرده و شخصیت و عملکردشان را نقد کنند(نام بردن ۰/۵ بررسی شخصیت ۰/۵)
۱۶	۱- تاریخ های عمومی/ طبری و بلعمی ۲- تاریخ های محلی/ تاریخ سیستان/ رویان ۳- تاریخ های سلسله ای/ تاریخ بیعقی و تاریخ عالم آرا عباسی ۴- تک نگاری/ عجائب المقدور فی نوابت تیمور و فتوحات شاهی ۵- تاریخ های منظوم/ ظفرنامه و شاهنامه ۲۵/۰ برای انواع و ۲۵/۰ برای نمونه کتاب. ۴ مورد
۱۷	۱- بدر/ پیروزی مسلمانان ۲- احد/ موفقیت قریش ۳- خندق یا احزاب/ ناکامی قریش. (هر کدام ۰/۵) ذکر جنگ های دیگر پیامبر گرچه در کتاب ذکر نشده اما بیانگر فهم دانش آموز است نمره تعلق می گیرد. بررسی جنگ بدر یا هر جنگ دیگر به تنهایی ۰/۷۵
	* نکته اول. چون این سوال برای دبیرستان نمونه طراحی شده است لذا بستگی به سطح دانش آموزان می توان ساده تر طراحی شود * نکته دوم. به همکاران توصیه می شود این شکل سوالات را قبل از امتحان توی کلاس کار کنند؛ در غیر این صورت علیرغم بخشنامه طراحی سوال به خاطر عدم آمادگی دانش آموزان چنین سوالاتی توصیه نمی شود.
	نظر همکاران صائب است